

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/10/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716202219
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8716202219.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členiek senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci účastníkov: D. P., rod. D., narodenej XX.XX.XXXX, bytom J. T., H. 7, zastúpenej D.. Mgr. Martinou Tomasovou, advokátkou, Poprad, 1.mája 216/7, a E. P., narodeného XX.XX.XXXX, bytom J. T., H. XX, zastúpeného JUDr. Michalom Petríkom, advokátom, Poprad, Francisciho 25, v konaní o rozvod manželstva a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom P. - D., narodenej XX.XX.XXXX a D., narodenom. XX.XX.XXXX, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, soc. vecí a rodiny Poprad, o odvolaní matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 15P/67/2016-292 zo dňa 28.februára 2018 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku III.

II. M e n í rozsudok vo výroku IV. tak, že otec je o p r á v n e n ý stretávať sa s mal.D.

- každú stredu prostredníctvom SKYPE v čase od 18,00 do 18,30 hod. s tým, že matka je p o v i n n á zabezpečiť prístup na SKYPE a web kameru,
-každý párný týždeň v sobotu v čase od 13,00 hod. do 18,00 hod. za prítomnosti matky do 30.09.2019,
- každý párný týždeň od piatku od 16,00 hod. do nedele do 16,00 hod. počnúc od 01.10.2019 do budúcnosti.

Matka je p o v i n n á mal.Janku na stretnutie s otcom riadne pripraviť a odovzdať ju otcovi v mieste jej bydliska.

Otec je p o v i n n ý mal.Janku po skončení styku ju odovzdať matke v mieste jej bydliska.

Obaja rodičia s ú p o v i n n í v prípade, že sa styk z vážnych dôvodov nebude môcť uskutočniť oznámiť túto skutočnosť druhému rodičovi najneskôr deň pred začatím styku.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania, argumentácia strán

1. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bol rozvod manželstva rodičov a úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva ich rodičov.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad napadnutým rozsudkom (ďalej len „súd“) rozhodol tak, že cit.: „ I. Súd manželstvo účastníkov konania E. P. a D. P., rod. D., uzavreté dňa XX.X.XXXX zapísané v knihe manželstiev matričného úradu J. H. vo zväzku 7, ročník XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom 8, r o z v á d z a . II. Maloleté deti P. - D. a D. sa na čas po rozvoде zverujú do osobnej starostlivosti matky, ktorá bude deti zastupovať a spravovať ich majetok. III. Otec mal. detí E. P. sa zaväzuje prispievať na výživu mal. D. sumu 100 eur mesačne a na výživu mal. D. sumou 100 eur mesačne počnúc dňom právoplatnosti rozsudku o rozvoде manželstva, ktoré výživné je splatné vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky. IV. Otec mal. detí E. P. je oprávnený stýkať sa s mal. D. počas prvých troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku o rozvoде manželstva nasledovne: - každý týždeň v stredu v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod., - každý páry týždeň v sobotu v čase od 9.00 hod. do 18.00 hod. Po ukončení tohto styku je otec oprávnený stýkať sa s mal. D. nasledovne: - každý nepáry týždeň v stredu v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod., - každý páry týždeň od piatku od 16.00 hod. do nedele do 16.00 hod. Matka je povinná maloleté dieťa na styk riadne pripraviť. Otec si dieťa prevezme pred bydliskom matky a tam ho po ukončení styku odovzdá.V. Styk otca s mal. D. n e u p r a v u j e .VI. Slovenská republika má nárok na náhradu trov konania voči navrhovateľke vo výške 50% a voči odporcovi vo výške 50%.VII. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania“.

3. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že manželia nežijú v spoločnej domácnosti od decembra 2015, k obnove spolužitia nedošlo. Obaja s rozvoдом súhlasia a manželstvo pokladajú za hlboko a trvale rozvrátené a veľmi konfliktné. Vo vzťahu k zvereniu oboch maloletých detí svoje rozhodnutie odôvodnil zistením, že zo záverov oboch znaleckých posudkov, ktoré boli vypracované v konaní vyplýva, že otec mal. detí netrpí duševnou poruchou, ktorá by mu znemožňovala akúkoľvek starostlivosť o maloleté deti. Tieto skutočnosti vyplývajú podporne aj zo znaleckého posudku E.. S., ktorý bol vypracovaný pre účely trestného konania. Výšku výživného, ktoré stanovil otcovi zdôvodnil súd zisteniami, že matka poberá rodičovský príspevok vo výške 213,- Eur. Otec do mája 2016 pracoval, dosahoval príjem 600,- Eur mesačne. Práceschopnosť ukončil v októbri 2017 a následne sa zaevidoval na úrade práce. Nemocenská dávka mu bola vyplácaná v sume 536,- Eur, podporu v nezamestnanosti poberal vo výške 530,- Eur. Pri určení výšky výživného súd zohľadnil aj starostlivosť o maloleté deti s tým, že v dôsledku závažného ochorenia mal. D., matka si nemôže nijakým iným spôsobom navýšiť svoj príjem či už brigádnickou činnosťou alebo formou inej práce. Otec mal. detí nepreukázal, žeby jeho zhoršený zdravotný stav mu znemožňoval výkon akejkoľvek práce, v ktorej by mohol dosiahnuť príjem zodpovedajúci jeho možnostiam a schopnostiam a potrebám maloletých detí. Vo svojom rozhodnutí o úprave styku súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že v súčasnosti nie sú dôvody pre zákaz styku otca s maloletými deťmi. S poukazom na závery znaleckého dokazovania, ako aj na písomné vyjadrenie znalca vo veci súd rozhodol o styku otca s mal. D. a určil styk počas prvých troch mesiacov na každý týždeň v stredu od 16.00 hod. do 18.00 hod. a v sobotu od 9.00 hod. do 18.00 hod. Súd pristúpil k tomuto postupnému styku z tých dôvodov, že dieťa (mal. D.) už po dobu 1,5 roka nebolo v kontakte so svojím otcom, je potrebné, aby tento styk prebiehal postupne, aby si navzájom vzťah mohli budovať. Po ukončení tohto obdobia súd určil styk otca s mal. D. v zmysle záverov znaleckého posudku, t.j. každý nepáry týždeň v stredu od 16.00 hod. do 18.00 hod. (jedná sa o týždeň, kedy dieťa nebude cez víkend u otca) a každý páry víkend od piatku od 16.00 hod. do nedele do 16.00 hod. Aj v tomto je potrebné poukázať na skutočnosť, že v prvom rade obaja rodičia musia rešpektovať záujmy maloletého dieťaťa a prispôbovať režim tohto styku potrebám dieťaťa.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

5. Poukázal na ustanovenia § 23 ods.1, § 24 ods.1, § 62 ods.1, 2,3,4,5, § 65 ods.1, § 75 ods.1 Zákona o rodine, § 100 Civilného mimosporového poriadku.

III. Obsah odvolania matky a otca

6. Matka v podanom odvolaní voči výroku IV. napadnutého rozsudku, ktorým súd upravil styk otca s mal. D. uviedla, že nesúhlasila s podaným znaleckým posudkom znalcom E.. Š.H.. Namietala závery tohto znaleckého posudku v konaní pred súdom prvej inštancie, dala návrhy na doplnenie dokazovania, žiadala predvolať znalca za účelom podania vysvetlenia k vyhotoveniu znaleckého posudku, predložila písomné otázky na znalca a navrhla kontrolné znalecké dokazovanie, pretože zo znaleckého posudku nie je zrejmé na základe čoho dospel k jeho záverom vo vzťahu k mal. D.. Matka trvá na tom, že znalec nevykonal znalecké vyšetrovanie mal. dcéry a tak je nejasné na základe akých skutočností

dospel k záverom o pozitívnom vzťahu D. k otcovi, ako aj i to, že negatívny vzťah D. k otcovi vyšetrenie nepreukázalo. Znalec sa nezaoberal žiadnou otázkou v rámci vykonaného dokazovania a táto z vyhotoveného znaleckého posudku nevyplýva. Trvá naďalej na tom, že je nevyhnutné kontrolné znalecké dokazovanie, ktoré bude vykonané so zameraním na maloleté dieťa, keďže znalecké dokazovanie bolo nariadené práve za účelom posudzovania otázok týkajúcich sa maloletej a nesúhlasí s postojom kolízneho opatrovníka vo veci. Ďalej trvá na tom, aby boli vypočutí navrhnutí svedkovia, ktorí mali ozrejmiť svojimi výpoveďami, že otec maloletých detí ešte keď žili v spoločnej domácnosti akým spôsobom sa staral o mal. D., koľko času jej venoval, ako s ňou vykonával aktivity a ako dieťa na otca reagovalo. Trestné konanie, ktoré prebiehalo vo veci prehýbalo odmietanie otca, pretože maloleté dieťa bolo svedkom tejto udalosti. Poukazuje na to, že nakoniec sám otec priznáva, že s D. sa nekontaktuje. Poukazuje na to, že súd si protirečí, uvádza, že je nevyhnutné, aby styk prebiehal postupne, nakoľko dieťa nebolo v kontakte s otcom po dobu 1,5 roka, aby si mohli styk začať realizovať, a preto má za to, že je potrebné, aby pri styku bola matka prítomná. Nesúhlasí s navrhnutou realizáciou styku ako o nej rozhodol súd, je nerealizovateľná a to vzhľadom k tomu, že došlo k podstatným zmenám okolnostiach v jej živote v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu D.. Odsťahovala sa do T. a to aj spolu s mal. D., aby mohla byť prítomná pri vážne chorom synovi. Poukazuje na to, že záujem otca o dcéru je predstieraný, nikdy sa nezaujímal o svoje maloleté deti. Navrhuje odvolaciemu súdu, aby bol zmenený rozsudok vo veci úpravou realizácie styku s otcom.

7. Otec podal odvolanie proti výroku III., ktorým súd určil výživné na maloleté deti na čas po rozvode manželstva. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové prejednanie a rozhodnutie. Podľa jeho názoru nesprávne právne vec posúdil, nedostatočne zistil skutočný stav veci. Poukazuje na to, že súd ho zaviazal platiť sumu 100,- Eur na každé dieťa napriek tomu, že bol a je vedený na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, bol poberateľom dávky v nezamestnanosti, v súčasnosti už nepoberá dávku, má zdravotné problémy a nie je v jeho schopnostiach a možnostiach vykonávať akúkoľvek prácu. Jeho zdravotný stav sa zhoršil, pracoval ako strojník robotníka. Tento druh práce nemôže vykonávať. Výšku výživného považuje za likvidačnú. Navrhol, aby bol zaviazaný plnením výživného vo výške 30 % zo sumy životného minima na maloleté nezaopatrené dieťa.

8. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad podal vyjadrenie k odvolaniam rodičov. Poukazuje na to, že nespochybňuje a rešpektuje závery znaleckého dokazovania. Bolo vykonané vo veci rozsiahle dokazovanie. Navrhol, aby styk bol upravený otca s mal. D., dieťa má právo na oboch rodičov. Otec stretávanie nemohol realizovať po dlhšiu dobu. Vo vzťahu k mal. D. zotrval na tom, že nie je vhodné tento styk upravovať vzhľadom na vážne zdravotné problémy mal. D.. Vo vzťahu k výživnému poukazuje na to, že matka z navrhovaného otcom výživného nedokázala by vôbec zabezpečiť potreby súvisiace s vekom a zdravotným stavom D..

9. Matka podala vyjadrenie k odvolaniu otca, v ktorom uvádza, že navrhuje, aby súd preveril tvrdenia o tom, že nemôže požiadať otcu o dávku v hmotnej núdzi, keďže rozsudok o rozvode je právoplatný. Otec býva v novopostavenom rodinnom dome s mladším bratom R. J. T., začal ho stavať počas trvania manželstva, pričom to vedome prepísal na svojho brata. Poukazuje na vážny zdravotný stav mal. D., ktorý je naozaj vážny. Žiada, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok alebo zmenil a zaviazal k vyživovacej povinnosti na D. vo výške 100,- Eur a D. vo výške 150,- Eur.

10. Otec vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uvádza, že nie je mu umožnené, aby sa stretával s dcérou, matka vyvolala trestné konanie, má za to, že išlo o účelové konanie. Je pre neho náročné cestovať do T..

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - účastníkmi konania v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm.d/,g/ C.s.p.) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C.s.p.) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 C.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre čiastočné potvrdenie napadnutého rozsudku vo výroku III. podľa ustanovenia § 387 ods. 1 C.s.p. a čiastočnú zmenu podľa ustanovenia § 388 C.s.p. vo výroku IV.

12. V prejednávanej veci sa predmetom prieskumu sa stala otázka rozsahu výživného pre maloleté deti zo strany povinného rodiča a rozsah úpravy styku otca s maloletou D..

13. Otec podáva odvolanie voči výroku o výživnom v podanom odvolaní namietá nesprávne zistený skutočný stav veci predovšetkým k jeho schopnostiam a možnostiam platiť stanovené výživné. Súd prvej inštancie rozsah výživného stanovil vo výške 100,- Eur pre každé maloleté dieťa. Pri schopnostiach a možnostiach otca vychádzal zo zistení, že otec pracoval v Q. H. do mája 2016, v dôsledku autonehody bol práceneschopný a to až po dobu jedného roka, práceneschopnosť ukončil v októbri 2017 a následne sa zaevidoval na príslušnom úrade práce ako nezamestnaný. Tiež uviedol, že nepreukázal súdu, že jeho zhoršený zdravotný stav mu znemožňuje výkon akejkoľvek práce, v ktorej by mohol dosiahnuť príjem zodpovedajúci jeho možnostiam a schopnostiam a potrebám maloletých detí.

14. Vyživovacia povinnosť predstavuje obsahovú zložku základných rodinno-právnych vzťahov. Je praktickým vyjadrením ekonomickej funkcie rodiny, ktorej účelom je zabezpečovať pre svojich členov uspokojovanie materiálnych potrieb a to vzájomnou pomocou podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom predstavuje jeden z dvoch základných pilierov systému zákonnej povinnosti poskytovať výživu. Cieľom tejto právnej úpravy je zabezpečiť výživu ekonomicky najslabšej skupine osôb v spoločnosti deťom. Povinnými subjektmi sú rodičia dieťaťa t.j. matka a otec. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči dieťaťu trvá kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Vyživovacia povinnosť rodičov sa pri rozhodovaní posudzuje vždy samostatne za každého z nich. Pokiaľ rodičia spolu žijú a spoločne sa dobrovoľne podieľajú na nákladoch rodiny a zabezpečovaní výživy jej členov, potom súd o určení vyživovacej povinnosti k deťom nemá oprávnenie rozhodovať. Každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť má ale niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť. Druhou formou plnenia vyživovacej povinnosti je poskytovanie vecných plnení napr. bývania. Treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako peňažného príspevku na uhrádzanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení ako bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a pod. a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd.

15. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že otec nepracuje, pracovný pomer je ukončený, je poberateľom dávky v nezamestnanosti, v jeho schopnostiach je platiť výživné na obe maloleté deti, vychádzajúc aj z toho, že nepreukázal súdu, že nie je v jeho možnostiach reálne platiť výživné v stanovenej výške.

16. Pokiaľ ide o schopnosti a možnosti povinného rodiča, schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami. Pri posudzovaní schopností a možností povinného rodiča sú dôležité jeho reálne zárobokové (majetkové) pomery, dané napr. jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovnými skúsenosťami.

17. Súd prvej inštancie vychádzal z možností a schopností otca a určitej potencionalnej schopnosti otca zabezpečiť taký príjem, aby mohol na výživu detí prispievať sumou 200,- Eur mesačne. Otec namietá tieto závery súdu prvej inštancie a tvrdí, že súd dostatočným spôsobom nezistil skutočný stav veci.

18. Konanie o rozvod manželstva je návrhovým konaním, je však spojené v prípade maloletých detí pochádzajúcich z manželstva účastníkov s úpravou práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. Aj keď ide o návrhové konanie, platí režim mimosporového poriadku, s čím súvisí aj dokazovanie vo vzťahu k následnému podkladu meritórneho rozhodnutia aj vo veci výživného a

úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k deťom na čas po rozvode manželstva. Dôkazná povinnosť je daná účastníkom konania, je daná aj povinnosť tvrdenia. V súlade s § 32 ods.1 CMP sú účastníci povinní úplne a pravdivo opísať skutkové okolnosti potrebné na rozhodnutie a podľa ods.2 účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich skutkových tvrdení. Aj v mimosporovom procese majú účastníci konania základné procesné povinnosti a sú povinní súdu pravdivo a úplne opísať rozhodujúce skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie vo veci samej a majú danú povinnosť dôkaznú, ktorá predpokladá procesnú aktivitu smerujúcu k preukázaniu skutkových tvrdení účastníka konania bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Dôkazná povinnosť sleduje konkrétne tvrdenia uvedené účastníkmi konania.

19. Ak sa súd mal zaoberať otázkou možnosti a schopnosti otca ako povinného rodiča, vychádzal správne z dôkazov, ktoré boli ním zistené a predložené účastníkmi v konaní. Bez pochyb správne súd prvej inštancie konštatoval, že otec sa stal nezamestnaným, stal sa uchádzačom o zamestnanie, stal sa poberateľom dávky v nezamestnanosti. Vychádzal aj z jeho zdravotného stavu, keďže otcom boli predložené súdu lekárske správy, z ktorých vyplýva jeho zdravotný stav, aj keď je potrebné uviesť, že lekárske správy sú zo dňa 14.05.2016 (č.l. 57) a zo dňa 09.11.2017. Odvolateľ odvolaciemu súdu nepredložil nové dôkazy o jeho zdravotnom stave, ani o znížení jeho schopnosti pracovať. Z prvej lekárskej správy vyplýva, že otec utrpel pri autonehode povrchové poranenia a vyvrtnutie a natiahnutie krčnej chrbtice, následne sa konštatuje v lekárskej správe zo dňa 09.11.2017 poškodenie bedrových a nervových koreňov. Existencia zápisu otca do evidencie uchádzačov o zamestnanie a jeho zdravotný stav ho však nezabavujú povinnosti, preukázať reálne schopnosti a možnosti. Jeho tvrdenia o nemožnosti nájsť si zamestnanie zostali v rovine tvrdení.

20. Odvolací súd v žiadnom prípade neznevažuje zdravotné komplikácie povinného rodiča a jeho postavenie uchádzača o zamestnanie. Otec ako účastník konania má však povinnosť v konaní pred súdom opísať rozhodné skutkové okolnosti, má uviesť vyčerpávajúce, zrozumiteľné a tak presné skutočnosti, ktoré by identifikovali oprávnenosť jeho tvrdení o tom, že nie je schopný si zabezpečiť aspoň primeranú prácu na pokrytie výdavkov výživného vo vzťahu k svojim maloletým deťom. Náklady na výživu detí sú objektívne, podstatne sú zvýšené náklady na výživu maloletého D., ktorý je vo vážnom a zlom zdravotnom stave je potrebné náklady na jeho výživu považovať za oprávnené, korešpondujúce s jeho zdravotným stavom. Za danej situácie je potrebné pristúpiť veľmi citlivo k zváženiu všetkých rozhodných okolností, ktoré majú vplyv na posúdenie určitej potenciality príjmu, ktorý by otec mohol dosahovať, pretože pre posúdenie schopnosti a možnosti rodiča v zmysle ust. § 75 ods.1 Zákona o rodine nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové, prípadne majetkové pomery, ale aj jeho reálne zárobkové, prípadne i majetkové možnosti, ktoré sú dané jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúsenosti.

21. Súd prvej inštancie pri určovaní výšky výživného na strane povinného rodiča prihliadol na možnosti otca, na to, čo objektívne by bolo možné, na jeho zručnosti, na situáciu na trhu práce. Nebolo zistené, aby otec súdu predložil dôkazy, že situácia na trhu práce mu nedovoľuje si nájsť žiadnu prácu, nepreukázal aktivity smerujúce k získaniu zamestnania. Príjem otca v súčasnosti nie je vysoký, dávka v nezamestnanosti je nízka, ale je potrebné prihliadnuť na to, že matka sa nachádza rovnako v pomerne ťaživej finančnej situácii, keď je iba poberateľkou rodičovského príspevku, je prenechaná na ňu osobná starostlivosť o vážne choré dieťa. Matka v dôsledku starostlivosti o maloletého Jakuba nepracuje, je odkázaná na minimálny príjem, ktorý je porovnateľný s príjmom otca. Za danej situácie, keď sú zvýšené oprávnené výdaje so zdravotným stavom maloletého dieťaťa, keď matka je v ťažkej rovnako finančnej situácii, pristúpil odvolací súd k akceptácii záveru prijatého súdom prvej inštancie, že otec nepreukázal súdu a nepredložil súdu dôkazy, ktoré by smerovali k vyvráteniu jeho nemožnosti nájsť si prácu, nepreukázal, že situácia na trhu práce je taká, že mu nebola ponúknutá žiadna práca ani v súvislosti s jeho zdravotným stavom.

22. Potencialita príjmu, z ktorej je potrebné vychádzať na strane otca môže zodpovedať jeho príjmu minimálne v takej výške, ktorý dosahoval pred jeho evidenciou uchádzača o zamestnanie do evidencie. Aj napriek všetkým okolnostiam daného prípadu, na rozvrátenosť vzťahov medzi rodičmi, na konfliktné situácie, ktoré medzi nimi vznikli, na vážny a akútny stav mal. D., na pocit nejakého ukrivdenia na strane otca, ktorý sa nestretával s maloletou dcérou a následne s maloletým synom predsa je nutné uviesť, že napriek všetkému otec vedel a vie, že má vyživovaciu povinnosť na dve maloleté deti, napriek tomu ponecháva finančnú starostlivosť okrem platenia výživného v nevyhnutnej miere, ktoré sú na obe deti

určené neodkladným opatrením na matku. Osobná a finančná starostlivosť o maloleté deti, o vážne chorého mal. D. bola ponechaná na matku, ktorá musela znášať od narodenia, za pomoci svojej rodiny náklady, ktoré súvisia s výživou oboch maloletých detí.

23. Každý prípad má svoje špecifiká, a preto odvolací súd zdôrazňuje, že rozhodovanie o výživnom na maloleté dieťa sa musí posudzovať vždy v každom prípade individuálne a musí sa prihliadať na všetky okolnosti daného prípadu.

24. Podľa § 28 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

25. Bolo by v rozpore so zásadou spravodlivosti a zásadou rovnosti rodičov v ich rodičovských právach a povinnostiach, ak by výdavky na maloleté dieťa znášal len jeden rodič, ktorý navyše disponuje príjmom porovnateľným ako otec a poskytuje maloletým značne rozsiahlejšiu osobnú starostlivosť.

26. Rozsah a charakter potrieb maloletých detí bol matkou tvrdený a preukázaný. Je potrebné uviesť, že výdaje, ktoré sú matkou preukázané predstavujú len jednu z položiek vynakladaných matkou. Pri tej výžive sú tu jednorazové, či iné nepravidelné výdavky, zdravotnícke pomôcky, náklady, ktoré matka spomína už len v súvislosti s tým, že žije v T., náklady, ktoré s tým má spojené. Pre nepravidelnosť týchto výdavkov je komplikované ustáliť priemernú výšku mesačných nákladov, ktoré súvisia so zdravotným stav mal. D.. Je nutné si uvedomiť, že nie je jednoduché ustáliť tieto sumy a účelom výživného je uhrádzať nielen priebežne sa vyskytujúce bežné potreby, ale aj všetky iné potreby, ktoré sa vyskytnú nepravidelne za dlhšie obdobie.

27. Obligatórnym zákonným hľadiskom pri určovaní výšky výživného je osobný výkon starostlivosti, ktorý Zákon o rodine nepochybne kladie na úroveň finančnému zabezpečeniu výživy (porovnaj uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 10.11.2011 sp.zn. IV.ÚS 489/2011). Prihliadnuc na pomer osobnej starostlivosti o maloleté deti je zrejmé, že matka hradí výdaje aj počas svojej osobnej starostlivosti a zabezpečuje osobnú starostlivosť. Všetky tieto vyššie uvedené dôvody viedli odvolací súd napriek námietkam otca k potvrdeniu napadnutého rozsudku vo výroku III., ktorým súd upravil výšku výživného na maloleté deti na čas po rozvoze manželstva zo strany otca ako povinného rodiča.

28. Vo vzťahu k úprave styku otca s mal. D. podala odvolanie matka maloletých detí. Tá nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie. Súd neakceptoval to, že maloletá na otca nie je zvyknutá, že potrebuje určitý čas na to, aby si mohla na otca zvyknúť a obsah jej námietok spočíva v tom, že vyžaduje určité nastavenie časového intervalu na to, aby si dieťa mohlo zvyknúť na prítomnosť otca. Odvolací súd podobne ako v otázke posudzovania výživného poukazuje na to, že aj otázka úpravy styku maloletého dieťaťa so svojim otcom, v danom prípade je daná okolnosťami prípadu. Tie okolnosti prípadu naozaj svedčia o tom, že rodičia doposiaľ neprevzali na seba svoj diel rodičovskej zodpovednosti za rozpad rodiny. Nepodarilo sa im odstrániť vážne konfliktné situácie, ktoré medzi nimi vznikli, odstrániť rozpory, ktoré sú dané.

29. Z výsledkov vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktoré bolo pomerne rozsiahle a ktoré sa venovalo zisťovaniu spôsobilosti otca vyplývajú závery, ktoré svedčia o tom, že otec je rodičom, ktorý má spôsobilosť dieťa vychovávať, zabezpečovať jeho osobnú starostlivosť. Už niekoľkokrát odvolací súd zdôrazňoval, že okolnosti danej veci sú špecifické a špecifické sú práve aj vo vyhrotených vzťahoch medzi rodičmi, v situácií, ktorá nastala narodením mal. D. v priebehu rozvodového konania, dieťa je navyše s vážnymi zdravotnými problémami. Rodičia svoje vzťahy výrazne zintenzívnili a konflikt rodičov od začiatku súdneho konania eskaloval, o čom svedčia neodkladné opatrenia nariadené súdmi vo vzťahu k zákazu styku otca, k zákazu priblížiť sa k matke a tým vlastne všetky tieto okolnosti spôsobili určité citové ochladenie a stratu možnosti otca stretávať sa s dieťaťom, k strate možnosti, aby dieťa si zvyklo na otca, keďže odišlo s matkou zo spoločnej domácnosti v útlom veku.

30. Ak medzi rodičom a maloletým dieťaťom vznikli rodinné zväzky, štát musí konať tak, aby sa mohli tieto zväzky ďalej rozvíjať (porov. Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Keeganvs. Írsko č.

16969/90 zo dňa 26.05.2004, Kroon vs. Holandsko č. 18535/91 zo dňa 27.10.1994). Byť spolu je pre rodiča a jeho dieťa základným prvkom rodinného života (porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Brondavs. Taliansko č. 22430/93 zo dňa 09.06.1998) vyplývajúceho z čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na druhej strane však čl. 8 ods. 2 spomínaného dohovoru ráta s možnosťou zásahu do rodinného života za splnenia určitých podmienok. Zásah musí byť v súlade so zákonom, musí sledovať jeden z legitímnych cieľov uvedených čl. 8 ods. 2 predmetného dohovoru a musí byť považovaný za nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

31. V každom konaní starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prioritný záujem maloletého dieťaťa.

32. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa článku 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

33. Závery dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie dovoľujú prijať záver, že vzťah dieťaťa s otcom je nutné revitalizovať, postupne budovať vzťah nájst' vhodnú formu a opatrenia pre vytvorenie priaznivých podmienok pre styk.

34. Právo styku rodiča s dieťaťom je právom, ktoré vznikne tomu rodičovi, ktorému nie je dieťa rozhodnutím súdu zverené do jeho osobnej starostlivosti. V tomto smere je potrebné poukázať na článok 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z ktorého vyplýva pozitívny záväzok štátu chrániť záujmy rodiny a prispievať aktívne k udržiavaniu a obnovovaniu rodinnoprávnych väzieb. Vyhliadky na vytvorenie takýchto väzieb sa postupne znižia a napokon zaniknú, ak biologickému rodičovi a dieťaťu nikdy nie je dovolené stykať sa alebo len zriedka, to znamená, že žiadne prirodzené puto nemá nádej medzi nimi ani vzniknúť. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval, že je v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov (Gorgulu versus Nemecko), resp. že dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne, slobodne, bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča (Hansenová versus Turecko).

35. Byť spolu je pre rodiča a jeho dieťa základným prvkom rodinného života (porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Bronda vs. Taliansko č. 22430/93 zo dňa 9.6.1998) vyplývajúceho z čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Po rozpade rodiny s maloletými deťmi nielen etika príbuzenských vzťahov, ale aj zákon zaväzuje deti k povinnosti svojich rodičov ctíť a rešpektovať, kým rodičovská zodpovednosť (za riadnu výchovu detí) je prikázaná obom rodičom; preto takisto, pokiaľ nie sú zistené také skutočnosti, ktoré by viedli k pozastaveniu výkonu rodičovskej zodpovednosti, nie je - ani pri plnom rešpektovaní práv samých maloletých - zákonného, o to menej ústavného právneho dôvodu na to, aby rodičovi, v ktorého priamej starostlivosti maloleté dieťa nie je, bol styk s ním zakázaný, resp. neprimerane obmedzený (porovnaj nález Ústavného súdu ČR z 24. septembra 1998, sp. zn. III. ÚS 125/98).

36. Záujem dieťaťa však nie je možné stotožňovať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii svojho výchovného pôsobenia.

37. Súd nepochybuje o tom, že je prvoradým záujmom dieťaťa, aby vyrastalo v bezpečnom a stabilnom výchovnom prostredí v okruhu ľudí, ktorí sú schopní a ochotní mu poskytnúť nielen materiálne zabezpečenie ale aj lásku a výchovu tak, aby sa mohlo pozitívne vyvíjať po všetkých stránkach. Nepochybuje o tom, že obaja rodičia svoje dieťa milujú. Iste je, že nedokážu prekonať nezhody, vzájomné nepochopenie a hľadiť len na záujem a šťastie svojho dieťaťa, ktoré potrebuje oboch rodičov.

38. Odvolací súd pristúpil k zmene úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, pričom mal na zreteli nájdenie najvhodnejšieho modelu, aby mohli fungovať vzťahy medzi otcom a dcérou.

39. Vzhľadom na zistenia súdu prvej inštancie, z ktorých vyplýva dôležitá potreba, aby došlo k revitalizácii vzťahu medzi otcom a dieťaťom akceptuje odvolací súd návrh matky na postupný styk a s jej prítomnosťou. Otec si musí uvedomiť túto reálne existujúcu skutočnosť, obaja musia prestať myslieť na minulosť. Výnimočne sa určuje prítomnosť matky pri styku. S prihliadnutím na vzťah medzi otcom a maloletou D., na okolnosť, že styk nie je pravidelne udržiavaný, považoval odvolací súd za potrebné nastaviť pravidlá stretávania sa otca s dcérou postupne a na určitú dobu aj za prítomnosti matky akceptujúc tvrdenia matky v odvolaní vo vzťahu k potrebe revitalizácie vzťahu otca a dcéry. Obdobie do 30.09.2019 počas ktorého má prebiehať styk za prítomnosti matky považuje za dostatočné s prihliadnutím na skutočnosť, že uznesením Okresného súdu Poprad č.k. 15P/67/2016-265 zo dňa 22.02.2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 21CoP/11/2019-336 zo dňa 07.02.2019 boli dočasne upravené pomery otca vo vzťahu k stretávaniu sa s maloletou dcérou tak, že styk sa upravil za prítomnosti matky.

40. Z obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že matka sa s maloletou v súčasnosti nachádza v T., a to v dôsledku vážne nepriaznivého stavu mal. D.. Zohľadňujúc skutočnosti, ktoré matku nútili k premiestneniu maloletej, nemožno spravodlivo od matky požadovať, aby sa vrátila do miesta svojho trvalého pobytu, alebo aby znášala náklady na cestovné, ktoré otcovi vzniknú v súvislosti s návštevou dcéry. Práve v dôsledku zmeny pobytu maloletej D. považuje odvolací súd za potrebné vyvážiť túto zmenu pobytu a existenciu vzdialenosti bydliska otca a maloletej tak, že je potrebné vytvoriť možnosť komunikácie otca s dcérou aspoň na kratšiu dobu a prostredníctvom Skype. Súčasná úroveň technického pokroku už za bežné formy komunikácie ľudstva považuje komunikáciu prostredníctvom telefonického styku, prostredníctvom Skype a teda web kamery, výpočtovej techniky, a niet preto prekážky, aby práve v takomto prípade, ktorý je možné považovať za odôvodnený, o úprave styku s rodičom bolo rozhodnuté takýmto spôsobom. Technické možnosti (prístup k PC, nainštalovanie kamery, nainštalovanie statusu na Skype, spustenie prenosu zabezpečí matka). Táto forma napomôže postupne vzťah dieťaťa a otca obnoviť. Časový limit je stanovený z dôvodu možnej koncentrácie maloletej vzhľadom na jej vek na rozhovor s otcom.

41. Postupne časovo nastavený styk prihliada na to, aby sa zrovnoprávnil otec a bola mu daná možnosť tráviť viac času s dcérou. Otec má právo na starostlivosť o svoje dieťa a má právo na to, aby mu súd poskytol ochranu jeho rodinného života.

42. Opätovne odvolací súd pripomína, že záujmom dieťaťa je vždy zachovanie väzieb s obidvoma rodičmi a ujma, ktorá vznikne zo strany väzby k jednému z rodičov v dôsledku manipulácie s druhým rodičom je veľmi vážna. Odvolací súd ďalej pripomína a zdôrazňuje, že akýkoľvek ukrivdený človek si musí priznať, že dieťa má právo poznať skutočne a poriadne svojich rodičov, má právo možnosť tráviť s každým z nich čas a vyrovnáť sa i s tým, že jeho rodič nie je dokonalý. Ak vedie jeden z rodičov svoje dieťa k nenávisti, či k zapretiu druhého rodiča, učí ho vlastne k nenávisti k sebe samému. Dosiahnuť zhodu rodičov kvôli dieťaťu nie je právom rodiča, ale jeho povinnosťou vyplývajúcou z jeho rodičovskej zodpovednosti (Jürgen Rudolf).

43. Spochybňovanie kompetencie rodičov navzájom odvolací súd nepovažuje za správne.

44. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378, § 219 ods. 3 C.s.p. a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedopíňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie vecí na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým odvolatelia, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene

písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.04.2002, č. 64336/01, vo veci LinoCarlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5Cdo/218/2009, 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cdo/56/2011).

45. Z vyššie uvedených dôvodov pristúpil odvolací súd k potvrdeniu napadnutého rozsudku vo výroku III. ako vecne správneho postupom podľa ustanovenia § 387 ods. 1 C.s.p. a k zmene výroku súdu prvej inštancie o úprave styku otca s maloletou dcérou (IV.) postupom podľa ustanovenia § 388 C.s.p.

46. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).